

PRATARMĖ

ISSN 1392–2831 Tautosakos darbai XXII (XXIX) 2005

„Tautosakos darbų“ XXII (XXIX) tomo didžiąją dalį sudaro straipsniai, gvildenantys su tautosakos atlikimu ir atlikėju susijusius klausimus. Šiai problematikai buvo skirta Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto XIII tautosakos konferencija, įvykusi 2004 m. spalio 13–14 d. Joje skaitytų pranešimų pagrindu parengti straipsniai ir publikuojami šiame tome. Bronė Stundžienė svarsto apie vis aktualėjantį sociokultūrinį aspektą folkloro tyrinėjimuose. Leonardo Saukos ir Vilmos Daugirdaitės istoriografinio pobūdžio straipsniuose nušviečiami lietuvių ir užsienio šalių tyrinėtojų darbai, skirti pasakojamosios ir dainuojamosios tautosakos atlikėjui. Živilė Ramoškaitė ir Gaila Kirdienė aptaria atskirų pateikėjų repertuarą, o Aušra Žičkienė gilinasi į raudojimo situacijos specifiką. Aelita Kensminienė analizuoja mįslių minimo tradicijas. Specifinėms pasakojamosios tautosakos atlikimo ir atlikėjo problemoms skirti Linos Būgienės, Radvilės Racėnaitės, Linos Valiukaitės ir Jūratės Šlekonytės straipsniai. Asta Višinskaitė atkreipia dėmesį į sapnų aiškinimus lygindama jų formas. Austės Nakienės straipsnyje pateikiama įdomių pastebėjimų apie Lietuvių folkloro teatrą.

Skyriuje „Iš naujų tyrinėjimų“ publikuojami straipsniai iš dainologijos: apie Kajetono Aleknavičiaus ir Jono Aisčio dainomis virtusius eilėraščius rašo Jurga Sadauskienė ir Jūratė Petrikaitė.

Užsienio tyrinėjimams reprezentuoti pasirinktas suomių mokslininkės Annikki Kaivola-Bregenh,j studijos „Pasakojimas ir pasakojimo pateikimas“ ištrauka (iš suomių kalbos vertė Stasys Skrodenis), savo problematika deranti prie tome skelbiamos medžiagos.

„Tautinių mažumų tautosakos“ skyriuje šįkart pristatomi Vilniaus krašte užrašyti padavimai lenkų kalba; iš tų pačių apylinkių pridedamas ir pluoštelis publikuojamą medžiagą papildančių lietuviškų tekstų (parengė Beata Piasecka, Ida Stankevičiūtė, Vykintas Vaitkevičius).

Iš archyvų skelbiami Komisijos tautos melodijoms rinkti ir tvarkyti posėdžių protokolai (parengė Kostas Aleksynas).

„Tautosakos darbuose“ paminima „Lietuvių liaudies dainyno“ 25-erių metų sukaktis. Gražina Skabeikytė-Kazlauskienė, Bronė Stundžienė ir Daiva Račiūnaitė-Vyčiniene aptaria per tuos metus išėjusius Dainyno tomus, gilinasi į dainų sąvado rengimo principus, kartu svarstydamos galimas kaitos tendencijas.

„Sukakčių“ skyriuje pažymima pasakojamosios tautosakos tyrinėtojos Bronislavos Kerbelytės 70-ies metų sukaktis. Ta proga Edita Korzonaitė ir Jūratė Šlekonytė apžvelgia profesorės mokslinę veiklą, kurią geriausiai atspindi tome publikuojama tu

pačių autorių parengta jos darbų bibliografija. Rita Builytė-Variakojienė, Vladas Braziūnas ir Vilma Daugirdaitė primena liaudies dainininkių Onos Bluzmienės ir Anelės Čepukienės 100-ąsias gimimo metines.

Apie žymaus folkloro tyrinėtojo profesoriaus Alano Dundeso (Alan Dundes) netikėtą mirtį rašo Lina Būgienė.

Recenzijų bei anotacijų skyriuje pristatomi naujausi su folkloristika susiję leidiniai, išėję Lietuvoje, Graikijoje, Suomijoje, Ukrainoje, JAV. Kronikoje referuojama apie šios mokslo srities aktualijas.

FOREWORD

ISSN 1392–2831 *Tautosakos darbai XXII (XXIX) 2005*

Articles comprising the main part of the volume XXII (XXIX) of Tautosakos darbai / Folklore Studies discuss issues related to the folklore performance and performers. This topic was also in the center of the 13th Folklore Conference, organized by the Institute of Lithuanian Literature and Folklore and taking place on October 13–14, 2004. Articles written on the basis of papers presented at this conference are published in this volume. Thus, Bronė Stundžienė discusses one of the topical issues of folklore research, namely, its social cultural aspect. The historiographic articles by Leonardas Sauka and Vilma Daugirdaitė contain surveys of works by the foreign and Lithuanian authors, centering upon performers of folk narratives and folksongs. Živilė Ramoškaitė and Gaila Kirdienė discuss the repertoire of individual performers, while Aušra Žičkienė reveals the special aspects of the lamenting situation. Aelita Kensminienė investigates the riddling traditions. Specific problems related to storytelling and folk storytellers are discussed in the articles by Lina Būgienė, Radvilė Racėnaitė, Lina Valiukaitė and Jūratė Šlekonytė. By comparing different forms of dream interpretations, Asta Višinskaitė draws the readers' attention to this special kind of folklore. Austė Nakienė presents interesting observations on the Lithuanian Folklore Theatre.

Two articles on folksong research represent the new investigations, published in this volume: Jurga Sadauskienė and Jūratė Petrikaitė analyze turning of poems by Kajetonas Aleknavičius and Jonas Aistis into popular songs.

Foreign folklore research is represented here by an extract from the study by the Finnish scholar Annikki Kaivola-Bregenhøj "The Story and Its Performance" (translated from Finnish by Stasys Skrodenis), thematically fitting well with the other materials in this volume.

In the "Folklore of National Minorities" chapter, local legends from Vilnius region, recorded in Polish, are presented. A handful of Lithuanian texts from the same localities, supplementing the published Polish materials, are also added (edited by Beata Piasecka, Ida Stankevičiūtė, Vykintas Vaitkevičius).

From the archives, reports on the meetings of the Commission for Folk Melodies are published here (edited by Kostas Aleksynas).

This volume of Tautosakos darbai / Folklore Studies also celebrates the 25th anniversary of "The Book of Lithuanian Folk Songs" publication. Gražina Skabeikytė-Kazlauskienė, Bronė Stundžienė and Daiva Račiūnaitė-Vyčiniienė analyze the volumes of "The Book of Lithuanian Folk Songs", published during

this period, elucidating principles of editing this fundamental index of folksongs and indicating possible tendencies of change.

The 70th anniversary of the famous folk narrative researcher Bronislava Kerbelytė is celebrated this year. On this occasion, Edita Korzonaitė and Jūratė Šlekonytė survey the scholarly activities of the professor, which are best reflected by the bibliography of her scientific publications, edited by the same authors and published hereby. Rita Builytė-Variakojienė, Vladas Braziūnas and Vilma Daugirdaitė write to commemorate the 100th anniversaries of the celebrated folk singers Ona Bluzmienė and Anelė Čepukienė.

To the sudden passing away of the famous folklore researcher professor Alan Dundes, a short Pro memoria by Lina Būgienė is dedicated.

The recent publications related to folklore and published in Lithuania, Greece, Finland, Ukraine, and USA are reviewed at the end of the volume. Here, chronicle of the topical folklore issues and events is also presented.